

Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo, 20.04.2020

Innspill - Endring i helsepersonelloven § 34 og ny § 34 a - melding ved helsesvekkelse av betydning for trafikksikkerhet

MA – Rusfri Trafikk er en landsomfattende, frivillig medlemsorganisasjon som arbeider for rusfri trafikk og trafikksikkerhet.

Vårt langsiktige mål er at ingen skal dø eller bli skadet som følge av ruspåvirket kjøring.

Norge vedtok i 2002 en Nullvisjon for hele transportsystemet; veg, bane, luft og sjø. Dette betyr en visjon om et transportsystem som ikke fører til drepte eller hardt skadde.

Nullvisjonen gir oss noe å strekke oss etter. Samtidig gir den en tydelig retning for innsatsen, og et klart grunnlag for å gjøre prioriteringer. Den forutsetter et langsiktig, systematisk og målrettet arbeid fra alle aktører som påvirker transportsikkerheten.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) foreslår i dette høringsnotatet en ny bestemmelse som skal sikre at leger, psykologer og optikere har adgang til å melde fra til offentlige myndigheter ved visse helsesvekkelser som er eller kan være av fare for trafikksikkerheten. Departementet foreslår en ny § 34 a i helsepersonelloven, samt endringer i § 34.

Om flygeledere skal inkluderes i meldeplikten

Leger, psykologer og optikere har i dag en plikt til å gi melding til offentlig myndighet dersom en pasient med førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy, ikke oppfyller de helsemessige kravene som stilles, og helsetilstanden antas ikke å være kortvarig. Det foreslås ingen materielle endringer i denne meldeplikten. Men det foreslås imidlertid at også flygeledere inkluderes i meldeplikten.

MA – Rusfri trafikk støtter HOD i at flygeledere inkluderes i meldeplikten i helsepersonellovens § 34. Som det blir påpekt i høringen har flygeledere kritiske arbeidsoppgaver innen lufttransport og har ansvaret for flere luftfartøy samtidig, som totalt kan ha vesentlig flere passasjerer om bord enn hva som er tilfellet for ett enkelt luftfartøy eller kjøretøy. Flygeledere har kritiske arbeidsoppgaver innen lufttransport

og utsettes for press i arbeidssituasjonen, særlig i perioder med høy intensitet i trafikkavviklingen eller under vanskelige værforhold.

Plikten til å oppfordre pasienten til å innlevere førerkort/sertifikat

Departementet foreslår å oppheve dagens plikt til å oppfordre pasienter til å innlevere førerkort for motorvogn eller sertifikat for luftfartøy dersom pasienten ikke oppfyller helsekravene. Departementet mener at det vil være tilstrekkelig å gjøre pasienten oppmerksom på at det er forbudt å føre motorvogn eller luftfartøy så lenge helsesvekkelsen varer.

MA – Rusfri Trafikk støtter forslaget om en endring i dagens lovtekst, da det er slik vi oppfatter at loven praktiseres i dag. Forslaget vil ikke svekke trafikksikkerheten.

Adgang til å melde til offentlige myndigheter skinnegående kjøretøy eller framkomstmidler innen sjøfart, samt loser

Departementet foreslår også at leger, psykologer og optikere uten hinder av taushetsplikt skal kunne gi melding til offentlige myndigheter dersom en pasient med førerrett for skinnegående kjøretøy eller framkomstmidler innen sjøfart, samt loser, ikke oppfyller helsekravene som stilles. Det foreslås en meldeadgang og ikke en meldeplikt for disse gruppene.

Hensynet til å minimere risiko for både pasienten og samfunnet ellers tilsier at det bør finnes en adgang til å melde fra i slike tilfeller. En meldeadgang kan bidra til at ulykker og farlige situasjoner unngås. På den andre side hevder departementet at et krav om en *meldeplikt* kan føre til at flere kan komme til å unngå å oppsøke helsehjelp, i frykt for å miste helseerklæring som er nødvendig for pasientens yrkesutøvelse. Det er et krav om at en skal gjennomføre periodiske helseundersøkelser for å opprettholde førerretten for disse gruppene, så en vil uansett bli fanget opp ved en slik kontroll. Vi kan ikke se at det skal stille seg annerledes for disse gruppene når det gjelder meldeadgang kontra meldeplikt. Hvis en skal følge dette resonnementet, så skulle en da gått fra meldeplikt til meldeadgang for førere av motorvogner, flygere og flygeledere også.

MA – Rusfri Trafikk kan ikke se at det skal være mer utfordrende å kreve en *meldeplikt* for leger, psykologer og optikere på lik linje med førerkort for motorvogn, sertifikat for luftfartøy og for flygeledere. Departementet er usikker på om effekten av en meldeplikt på disse områdene. Hvis en person ikke ønsker å gi beskjed om endring i sin helsetilstand, som vil gå ut over sin stilling, så vil vi tro at det ikke vil ha noen betydning for om legen har meldeplikt eller meldeadgang. Vi kan ikke se at det skal være noen forskjell i pasientens vurdering om han har førerkort for motorvogn eller et skinnegående kjøretøy. Risikoen for tredjepart, altså for oss reisende vil være lik. I tillegg er det slik at de gruppene en kun vurderer en meldeadgang for, som oftest har ansvaret for andre passasjerer mv.

Departementet ber om innspill til når en eventuell meldeadgang bør inntreffe. Siden vi mener at det bør innføres en meldeplikt, mener vi at en må følge de samme vilkåret som gjelder for meldeplikt etter helsepersonelloven § 34. For jernbanevirksomheten pekes det ut egne leger, det samme gjelder for losvesenet og det er egne sjømannsleger. For de andre aktuelle yrkesgruppene, så vil de uansett måtte kjenne

til kravene for den helseattesten de skriver ut. Argumentet om at alminnelige leger, psykologer og optikere ikke kan forventes å ha inngående kjennskap til ulike stillingskategorier til sjøs og på jernbane vil dermed ikke være relevant i denne sammenhengen.

Med vennlig hilsen
MA – Rusfri Trafikk

Elisabeth Fjellvang Kristoffersen
Generalsekretær

Anne Beate Budalen
Rådgiver trafiksikkerhet